

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Mariany Reiffovej a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci žalobcu **Ing. L. H.** bytom V. č. X, proti žalovanej **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 10. decembra 2009, číslo 322-6479-GC-09/2009, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. marca 2011, č.k. 24S/15/2010–33, jednomyselne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 23. marca 2011, č.k. 24S/15/2010-33, **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovanej z 10. decembra 2009 číslo 322-6479-GC-09/2009 a prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava z 18. mája 2009 číslo 700-213/2009-18 **V z r u š u j e** a vec **vracia** žalovanej na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 23. marca 2011, č.k. 24S/15/2010–33, žalobu zamietol a žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej a jej pobočky, ktorými zistili, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe

vznikla účasť na nemocenskom a dôchodkovom zabezpečení podľa § 6 ods. 1 písm. c) a § 145a ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) 6. októbra 2010, a to dňom vzniku oprávnenia na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že pred rozhodnutím bolo potrebné skúmať, či osoba, ktorá na základe osvedčenia samostatne hospodáriacim roľníkom, je zúčastnená nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia faktickým získaním osvedčenia, alebo či musí skutočne aj poľnohospodársku výrobu vykonávať. Podľa názoru krajského súdu je právny výklad žalobcu nesprávny, lebo vychádza len z ustanovenia § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení (ktorý charakterizuje samostatne zárobkovo činnú osobu na účely sociálneho zabezpečenia), avšak žalobca opomína § 145a ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení (platné od 1. januára 1996), ktoré jednoznačne uvádza, že samostatne zárobkovo činné osobe uvedenej v § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení účasť na nemocenskom a dôchodkovom poistení vzniká dňom vzniku oprávnenia na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti. Krajský súd preto považoval postup žalovaného pri posudzovaní vzniku poistného pomeru za zodpovedajúci zákonu.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie žalobca. Namietal, že § 145a zákona o sociálnom zabezpečení sa týka iba osôb, ktoré sú zapísané do evidencie, a pred alebo po tomto zápise začnú vykonávať poľnohospodársku činnosť. Status samostatne zárobkovo činné osoby musí vzniknúť podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení a až po jeho naplnení je možné uvažovať o použití § 145a zákona.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu žalobcu treba vyhovieť.

Podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení sa za samostatne zárobkovo činné osoby na účely sociálneho zabezpečenia považujú osoby, ktoré vykonávajú poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách.

Podľa § 145a ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení samostatne zárobkovo činnej osobe uvedenej v § 4a ods. 1 písm. a) až c), e) a g) účasť na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení vzniká dňom vzniku oprávnenia na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti a zaniká dňom zániku oprávnenia na vykonávanie tejto činnosti.

Zo spisov vyplýva, že žalovaná rozhodnutím z 10. decembra 2009 číslo 322-6479-GC-09/2009 okrem odstránenia formálnych nedostatkov potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava z 18. mája 2009 číslo 700-213/2009-18 V o vzniku účasti na nemocenskom a dôchodkovom zabezpečení žalobcu 6. októbra 1998 a jeho odvolanie zamietla.

Úlohou súdov obidvoch stupňov bolo preto posúdiť, či bol žalobca k 6. októbru 1998 na účely sociálneho zabezpečenia samostatne zárobkovo činnou osobou podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení.

Z citovaných ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení vyplýva, že osobu je možné považovať podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení na účely sociálneho zabezpečenia za samostatne zárobkovo činnú vtedy, ak táto osoba poľnohospodársku výrobu v skutočnosti vykonáva a nie osobu, ktorá je formálne zapísaná v evidencii samostatne hospodáriaceho roľníka.

Vykonávanie poľnohospodárskej výroby je potrebné považovať za opakovanú aktívnu činnosť osoby, ktorej právne postavenie je upravené v § 12a ods. 1 zákona č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení neskorších predpisov.

Deň zápisu do evidencie samostatne hospodáriaceho roľníka má následne význam z hľadiska určenia dňa vzniku účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení u tých osôb, ktoré sú samostatne zárobkovo činné podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, a teda u tých, ktoré poľnohospodársku výrobu skutočne vykonávajú. Úlohou žalobcu bolo teda skúmať nielen stav zápisu v evidencii samostatne hospodáriaceho roľníka, ale tiež zisťovať, či samostatne zárobkovo činná osoba poľnohospodársku činnosť ako samostatne hospodáriaci roľník aj vykonávala. Len po zistení, že žalobca v čase, kedy bol samostatne hospodáriacou osobou takúto činnosť v skutočnosti

aj vykonával, mohla žalovaná dospieť k záveru, že žalobcovi vznikla účasť na sociálnom zabezpečení.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňového správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a na základe nedostatočne zisteného skutočného stavu veci, preto rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovanej a jej prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250j ods. 2 písm. a) OSP. V ďalšom konaní správne orgány viazané právnym názorom odvolacieho súdu opätovne rozhodnú o žalobcovej účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení v predmetnom období.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods.1, 2 v spojení s § 250k ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP, lebo úspešný žalobca náhradu trov neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2012

JUDr. Elena Zavadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová